

RSV-INFEKSIYASI BOLALARDA: KLINIK KECHISH, XAVF OMILLARI VA GOSPITALIZATSIYA DAVOMIYLIGI TAHLILI

¹Babadjanova Faniya Rashidovna

² Jumaniyozova Durjonoy Xamidbek qizi

Urganch davlat tibbiyot institute

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18322328>

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot respirator-sintsital virus (RSV) infeksiyasining bolalarda klinik kechishi, og'irlik darajasi va gospitalizatsiya davomiyligiga ta'sir etuvchi xavf omillarini aniqlashga qaratilgan. Kuzatuvchi kohort tadqiqot Xorazm viloyati ko'p tarmoqli markaziy bolalar shifoxonasida 2024–2025-yillar davomida RSV-infeksiya bilan gospitalizatsiya qilingan 39 nafar bolani qamrab oldi. RSV etiologiyasi polimeraza zanjir reaksiyasi va ekspress antigen testlari yordamida tasdiqlandi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, kasallik asosan 2 yoshgacha bo'lgan bolalarda uchrab, og'ir kechish ko'proq 6 oylikdan kichik yosh guruhida qayd etildi. Og'ir kechish yoshning kichikligi, muddatidan oldin tug'ilish hamda hamroh surunkali kasalliklar bilan bevosita bog'liq bo'ldi. Bundan tashqari, gematologik, nerv-mushak va oshqozon-ichak tizimi kasalliklari shifoxonada uzoqroq qolish bilan sezilarli darajada bog'liq ekanligi aniqlandi. Tadqiqot natijalari RSV-infeksiyasi xavf guruhidagi bolalarni erta aniqlash va klinik boshqaruvni takomillashtirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: respirator-sintsital virus, bolalar, bronxiolit, og'ir kechish, gospitalizatsiya davomiyligi, xavf omillari.

Аннотация. Настоящее исследование направлено на анализ клинического течения, степени тяжести и факторов риска длительной госпитализации у детей с респираторно-синцитиальной вирусной (РСВ) инфекцией. Наблюдательное когортное исследование было проведено на базе Хорезмской областной многопрофильной центральной детской больницы и включало 39 случаев госпитализации детей с лабораторно подтверждённой РСВ-инфекцией в период 2024–2025 гг. Этиологическая верификация осуществлялась методом полимеразной цепной реакции и экспресс-тестирования на антиген вируса. Результаты показали, что большинство пациентов были младше 2 лет, а тяжёлое течение заболевания преимущественно отмечалось у детей младше 6 месяцев. Тяжёлое течение РСВ-инфекции было статистически значимо связано с меньшим возрастом, преждевременным рождением и наличием сопутствующих хронических заболеваний. Установлено, что гематологические, нервно-мышечные и заболевания желудочно-кишечного тракта ассоциированы с увеличением продолжительности госпитализации. Полученные данные подчёркивают необходимость ранней идентификации детей группы высокого риска для оптимизации тактики ведения пациентов с РСВ-инфекцией.

Ключевые слова: респираторно-синцитиальный вирус, дети, бронхиолит, тяжёлое течение, длительность госпитализации, факторы риска.

Abstract. This study aimed to evaluate the clinical course, severity, and risk factors associated with prolonged hospitalization in children with respiratory syncytial virus (RSV) infection. A prospective observational cohort study was conducted at the Khorezm Regional Multidisciplinary Central Children's Hospital, including 39 pediatric patients hospitalized with laboratory-confirmed RSV infection during 2024–2025. RSV etiology was confirmed using polymerase chain reaction and rapid antigen detection tests. The findings demonstrated that

the majority of hospitalized patients were under two years of age, with severe disease predominantly observed in infants younger than six months. Severe RSV infection was significantly associated with younger age, prematurity, and the presence of underlying chronic conditions. Furthermore, hematologic, neuromuscular, and gastrointestinal disorders were identified as key factors contributing to longer hospital stays. These results emphasize the importance of early identification of high-risk children to improve clinical management and reduce RSV-associated morbidity.

Keywords: respiratory syncytial virus, children, bronchiolitis, disease severity, length of hospital stay, risk factors.

Dolzarblik. Respirator-sintsital virus (RSV) bolalar orasida o'tkir respirator infeksiyalarning yetakchi sabablaridan biri bo'lib, ayniqsa 2 yoshgacha bo'lgan bolalarda og'ir kechish, bronxiolit va respirator distress-sindrom rivojlanishi bilan kechadi.

Maqsad. Xorazm viloyati ko'p tarmoqli markaziy bolalar shifoxonasida gospitalizatsiya qilingan bolalarda respirator-sintsital virus infeksiyasining klinik kechishini, og'irlik darajasini hamda og'ir kechish va shifoxonada uzoqroq qolish bilan bog'liq asosiy xavf omillarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqot materiallari va usullari: Xorazm viloyati ko'p tarmoqli markaziy bolalar shifoxonasi bazasida kuzatuvchi kohort tadqiqot o'tkazildi. Tadqiqotga 18 yoshgacha bo'lgan bolalar orasida respirator-sintsital virus (RSV) bilan bog'liq o'tkir respirator infeksiyaning 39 ta holati kiritildi. Ushbu bemorlar 2024-yil 1-martdan 2025-yil 30-noyabrgacha bo'lgan davrda shifoxonaning ixtisoslashtirilgan bo'limlariga, jumladan reanimatsiya va intensiv terapiya bo'limiga yotqizilgan. RSV-infeksiyaning etiologik tasdiqlanishi polimeraza zanjir reaksiyasi va/yoki virus antigenini aniqlashga mo'ljallangan ekspress testlar yordamida amalga oshirildi. Laboratoriya tasdiqlashi Xorazm viloyati sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi bo'limida davolovchi shifokor qaroriga asosan bajarildi.

Natijalar va muhokamalar. Tadqiqotga jami 39 nafar gospitalizatsiya qilingan bemor kiritildi, ularning median yoshi 13,1 oyni (o'rtacha $\pm 2,0$ –36,6 oy) tashkil etdi; shulardan 20 nafari (52%) o'g'il bolalar edi. Barcha bemorlarda respirator-sintsital virus (RSV) bilan bog'liq o'tkir respirator distress-sindrom tashxislandi. Bemorlarning 12 nafari (30,76%) 2 yoshgacha bo'lgan bolalar, 7 nafari (17,94%) esa 2 yosh va undan katta yosh guruhiga mansub edi. Kasallikning og'ir kechishi 5 holatda (12,82%) qayd etildi. Og'ir kechish kuzatilgan bolalar yoshi yengil kechishga ega bemorlarga nisbatan ancha kichik bo'lgan: median yosh 3,7 oyni (o'rtacha $\pm 1,3$ –16,0 oy) tashkil etgan, yengil kechishda esa 16,6 oyni (o'rtacha $\pm 4,5$ –39,1 oy); farq statistik jihatdan ahamiyatli bo'lgan ($P < 0,001$). 2 yosh va undan katta bolalar orasida kasallikning og'ir kechishi o'pkaning surunkali kasalliklari va uy sharoitida kislorod terapiyasini qo'llash bilan bog'liq bo'lgan (xavf nisbati — OR 3,57; 95% ishonch oralig'i: 2,30–3,78), shuningdek, gematologik, nerv-mushak kasalliklari va rivojlanish buzilishlari bilan ham bog'liqligi aniqlangan (OR 2,79; 95% IO: 2,03–4,49). 2 yoshgacha bo'lgan bolalarda kasallikning og'ir kechishi quyidagi omillar bilan bog'liq bo'lgan: 3 oydan kichik yosh (OR 1,34; 95% IO: 0,43–1,84), 3 oydan 6 oygacha bo'lgan yosh (OR 2,79; 95% IO: 1,65–4,70) hamda muddatidan oldin tug'ilish (OR 1,040; 95% IO: 1,01–1,77). Gospitalizatsiyagacha simptomlarning davom etish median davomiyligi 4 kunni (o'rtacha ± 3 –5 kun) tashkil etdi. Qabul vaqtida eng ko'p uchragan simptomlar yo'tal (75,8%), tez-tez nafas olish (62,5%), isitma (45,0%) va burun bitishi (73,9%) bo'lgan. Tezlashgan nafas olish, apnoe, taxipnoe va sianoz kasallikning og'ir

kechishi bo'lgan bolalarda yengil kechishga ega bolalarga nisbatan ko'proq uchragan. Chiqish vaqtida eng ko'p qo'yilgan tashxis bronxiolit bo'lib, u 71,5% holatni tashkil etgan. Shifoxonada uzoqroq qolish bilan bog'liq xavf omillariga quyidagilar kirgan: hamroh kasalliklarning mavjudligi (0,66 kun; 95% IO: 0,21–1,22 kun), gematologik, nerv-mushak yoki rivojlanish kasalliklari (2,5 kun; 95% IO: 1,16–2,88 kun), yurak kasalliklari (1,21 kun; 95% IO: 0,25–1,55 kun) hamda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari (3,89 kun; 95% IO: 2,66–4,89 kun).

Xulosa. RSV-infeksiya bilan gospitalizatsiya qilingan bolalarning aksariyati 2 yoshgacha bo'lib, kasallik ko'proq o'g'il bolalarda uchradi. Og'ir kechish asosan 6 oylikdan kichik yoshdagi bolalarda kuzatildi va yosh bilan statistik jihatdan bog'liq edi. 2 yosh va undan katta bolalarda og'ir kechish o'pkaning surunkali kasalliklari, uy sharoitida kislorod terapiyasi hamda gematologik, nerv-mushak va rivojlanish buzilishlari bilan bog'liq bo'ldi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Баранов А.А., Намазова-Баранова Л.С. Респираторно-синцитиальная вирусная инфекция у детей: клиническое течение и факторы риска. *Педиатрия*. 2018;97(2):8–15.
2. Таточенко В.К., Бакрадзе М.Д. Острые респираторные инфекции у детей: диагностика и лечение. – Москва: ПедиатрЪ, 2020. – 288 с.
3. Hall C.B., Weinberg G.A., Iwane M.K., et al. The burden of respiratory syncytial virus infection in young children. *New England Journal of Medicine*. 2009;360(6):588–598.
4. Shi T., McAllister D.A., O'Brien K.L., et al. Global burden of acute lower respiratory infections due to respiratory syncytial virus in young children. *The Lancet*. 2017;390(10098):946–958.
5. Юлдашев Ш.Х., Каримова М.М. Болалар пульмонологияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2019. – 256 б.
6. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги. Болаларда ўткир респиратор инфекцияларни ташхислаш ва даволаш бўйича клиник протокол. – Тошкент, 2022.